

колосальні навіть у порівнянні з відстанями в Сонячній системі. Данський астроном Тихо Браге побудував унікальну обсерваторію «Небесний замок», пізніше «Зоряний замок», де проводив численні спостереження небесних світил [4]. Ще Бернард Шартрський говорив учням, що люди подібні до карликів, що всілися на плечах велетнів; ми бачимо більше і далі, ніж вони, не тому, що володіємо кращим зором, і не тому, що ми вищі за них, але тому, що вони нас підняли і збільшили наш зріст своєю величиною.

Астрономи будь-яких епох завжди спиралися на знання своїх попередників. Певні космічні явища супроводжують людину все життя, вона відчуває на собі різні космічні впливи, взаємодіє з навколишньою природою, поступово залучаючи дедалі ширші ділянки Всесвіту у сферу своєї діяльності. Залежність від космічних явищ, нерозривний зв'язок із Всесвітом люди інтуїтивно усвідомили ще в давнину. Тому цілком природним було їхнє прагнення проникнути в таємниці світобудови, зрозуміти своє місце в ній. Символічно, що саме вивчення космічних явищ привело до великої наукової революції та початку освоєння космосу.

Література

1. Вайнберг С. Перші три хвилини. Сучасний погляд на походження Всесвіту. Москва, 1981. 210 с.
2. Єремєєва А.І., Цицин Ф.А. Історія астрономії (основні етапи розвитку астрономічної картини світу). Москва: Вид. МДУ, 1989. 363 с.
3. Головки М.В. Фізика і астрономія / Головки М.В. та ін. Київ: Педагогічна думка, 2019. 288 с.
4. Соломатін В.А. Історія науки. Москва: Прес, 2003. 352 с.
5. Шалагінова О.І., Шалагінов Б.Б. Історія стародавнього. Київ: Педагогічна преса, 2006. 288 с.

УДК 341.226(043.2)

Загуменна Ю.О., к.ю.н., доцент,
Харківський національний університет
внутрішніх справ, м. Харків

ВИКОРИСТАННЯ КОСМІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Стратегією сталого розвитку «Україна - 2020» одним із ключових векторів розвитку нашої держави визначено вектор безпеки, в межах якого має відбуватися забезпечення безпеки держави, громадян та бізнесу. Пріоритетним напрямком забезпечення

національної безпеки та обороноздатності держави має стати ефективне впровадження новітніх розробок космічної сфери та підвищення рівня його фінансування. Проведення національної космічної діяльності повинно забезпечити саме довгострокові інтереси держави у сфері безпеки та обороноздатності.

Законом України «Про космічну діяльність» закріплено правові передумови для фінансування космічної діяльності за рахунок коштів Державного бюджету України (за державним оборонним замовленням). Водночас передбачається, що визначення потреб України у космічній техніці цивільного, оборонного та подвійного призначення повинно міститися у державних науково-технічних космічних програмах України, які розробляються на п'ять років і затверджується Верховною Радою України за поданням Кабінету Міністрів України. Разом із тим ст. ст. 26, 28 Закону України «Про космічну діяльність» встановлено, що космічна діяльність у сфері оборони та національної безпеки здійснюється Міністерством оборони України, яким розробляються концептуальні основи державної космічної політики та Загальнодержавна цільова науково-технічна космічна програма України в частині, пов'язаній зі створенням та використанням космічної техніки військового призначення [1; 2, с. 223].

Відповідно Концепції Загальнодержавної цільової науково-технічної космічної програми України на 2018-2022 роки (далі - Програма), космічна діяльність сприяє реалізації загальнодержавних інтересів, підвищенню обороноздатності держави та забезпеченню національної безпеки, інноваційному розвитку національної економіки, поліпшенню якості життя громадян України. Україна має статус космічної держави у зв'язку з наявністю потужного науково-технічного та інтелектуального потенціалу, досвіду у створенні ракетно-космічної техніки та займає гідне місце серед високотехнологічних держав. За роки незалежності створено нормативно-правову базу з питань космічної діяльності, збережено виробництво ракетно-космічної техніки, реалізовано міжнародні комерційні проекти, забезпечено участь у міжнародних наукових проектах [3]. Фактично Концепція Загальнодержавної цільової науково-технічної космічної програми України на 2018-2022 роки має декларативний характер, відсутня уніфікована стратегія механізму впровадження заходів подолання проблем у цій сфері.

На сьогодні у космічній галузі Україна активно співпрацює з 30 країнами та посідає гідне місце поруч з провідними державами, маючи потужний комплекс ракето- та авіабудування [4]. Разом із тим космічна діяльність не стала дієвим інструментом для

досягнення геополітичних цілей держави, не забезпечується оперативне надання незалежних геопросторових даних, навігаційної інформації та супутникового зв'язку. Крім того, недостатньою є роль космічної діяльності в інноваційному розвитку економіки.

Проблема, яка потребує розв'язання, полягає в тому, що поточний стан космічної діяльності та існуючі механізми її державного регулювання не забезпечують у повному обсязі вирішення актуальних загальнодержавних завдань у сфері космічної діяльності.

У світлі сучасних викликів та загроз національній безпеці України нагальною є необхідність удосконалення державно-правового регулювання космічної діяльності з метою підвищення ефективності використання вітчизняного космічного потенціалу у сфері оборони держави у мирний та воєнний час. Це має відбуватися шляхом внесення змін до розділу VI Закону України «Про космічну діяльність» («Космічна діяльність у сфері оборони та безпеки України»), в якому слід закріпити правові засади державної космічної політики щодо практичного використання можливостей та результатів космічної діяльності для забезпечення розв'язання актуальних завдань національної безпеки та обороноздатності держави саме на довгострокову перспективу. Зокрема, слід передбачити основні законодавчі принципи, мету створення і використання космічної техніки оборонного та подвійного призначення; особливості державного регулювання її розробки, виробництва та експлуатації. Встановлення базових вихідних правових основ сприятиме визначенню потреб держави у відповідній космічній техніці, розвитку космічних технологій та їх інтеграції до реального сектору національної економіки і сфери національної безпеки та оборони. Таким чином, за рахунок розвитку космічних технологій (оборонного і подвійного призначення) Збройні Сили України, військові та спеціальні підрозділи будуть реально забезпечені супутниковим зв'язком та навігацією, а також потрібною космічною інформацією.

Література

1. Про космічну діяльність: Закон України від 15 лист. 1996 р. № 502/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/502/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 20.10.2019).

2. Семеняка В. В. Перспективи використання космічних технологій у сфері національної безпеки. Часопис Київського університету права. 2017. № 3. С. 223-230.

3. Концепція Загальнодержавної цільової науково-технічної космічної

програми України на 2018-2022 роки. Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 5 верес. 2018 р. № 629-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/629-2018-%D1%80> (дата звернення: 20.10.2019).

4. Укрінформ. Мультимедійна платформа іномовлення України. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-technology/2679544-u-sferi-kosmonavtiki-ukraina-aktivno-spivpracue-z-30-krainami-svitu.html> (дата звернення: 20.10.2019).

УДК 629.067:347.82(043.2)

Макеєва О.М., к.ю.н.,
Мельник І.В., студентка,
Юридичний факультет,
Національний авіаційний університет, м. Київ

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ БЕЗПЕКИ ЛЬОТНОЇ ЕКСПЛУАТАЦІЇ ПОВІТРЯНИХ СУДЕН

Українське законодавство в сфері цивільної авіації перебуває в умовах реформування, метою якого є удосконалення нормативно-правової основи цивільної авіації та забезпечення безпеки польотів. Варто згадати міжнародні конвенції, які були ратифіковані Україною: Конвенція про міжнародну цивільну авіацію 1944 року, Конвенція про злочини та деякі інші акти, що вчинюються на борту повітряних суден (Токіо, 14 вересня 1963 року); Конвенція про боротьбу з незаконним захопленням повітряних суден (Гаага, 16 грудня 1970 року) тощо. До національних законодавчих актів України належать Повітряний, Митний, Кримінальний кодекси України, Кодекс України про адміністративні правопорушення; закони України «Про транспорт», «Про Національну поліцію», «Про Службу безпеки України», «Про Державну прикордонну службу України», «Про прикордонний контроль», «Про оперативно-розшукову діяльність» та інші.

У Повітряному кодексі були відображені питання забезпечення безпеки авіації (польотів, техніки експлуатації). Так, встановлено вікові обмеження для пілотів комерційної авіації та обмеження щодо будівництва на приаеродромній території. Згідно статті 42 п. 1 льотна придатність повітряного судна встановлюється шляхом сертифікації типової конструкції виробу авіаційної техніки, що є первинним визначенням льотної придатності. У п. 2 визначено, що льотна придатність екземпляра повітряного судна забезпечується відповідністю його конструкції, компонентів та обладнання, що